

הַגְּאוּלָּה, כֹּאֲשֶׁר לֹא הָיָה גַם כִּן סֵךְ חֲשֹׁבוֹן הַגְּלוּת נֹדֵעַ עַד שְׁאִירֵעַ אוֹתָם, וְהַתְּבוּנָנוּ בּוֹ י". וְכֵן בָּבוֹא הַגְּאוּלָּה אֵלֵינוּ בַּע"ה, אוֹלִי יִתְגַּלֶּה מֵאוֹתָהּ הַפְּרָשָׁה סֵךְ הַחֲשֹׁבוֹן הַכְּמוֹס בָּהּ.

(ה) וְאִם יָשִׁיב אָדָם עָלֵי בְּסִמְכֵי עַל חֲשֹׁבוֹן הָאוֹתִיּוֹת שְׁקוֹרִין אוֹתָהּ גִּמְטְרִיאָה, וְיִדְמָה בְּעֵינָיו כִּי הוּא הֶבֶל וְרִיק, בְּעֵבֹר שְׂיִכֵּל אָדָם לְהוֹצִיא כְּמָה פְּסוּקִים לְעֵנִין רַע וְזָר בַּחֲשֹׁבוֹן הַזֶּה.

אֲנַחְנוּ מְשִׁיבִים וּמוֹדִיעִים לְשׂוֹאֵל הַזֶּה, הָעֵנִין כֹּאֲשֶׁר הוּא. אִמֶּת כִּי אֵין אָדָם רִשְׁאִי לְדוֹן בַּחֲשֹׁבוֹן גִּמְטְרִיאָוֹת, וְלְהוֹצִיא מִהֵן עֵנִין עָלֶיהָ בְּדַעְתּוֹ. אֲבָל קִבְּלָה י"ח

ביאור

לא ידוע לנו מהו הרמז הזה, משום שלא ידוע לנו קץ וזמן הגאולה. וכמו שלא היה ידוע הרמז לזמן גלות בבל עד שהגיעה הגלות, ואז התבוננו בו י". וכן כשתבוא הגאולה העתידה בע"ה, אפשר יתגלה באותה פרשה, הרמז לקץ הגאולה שהיה כמוס וטמון בה.

קשה: איך אפשר לסמוך על גימטריאות

(ה) וְאִם יִטְעֹן וְיִקְשֶׁה עָלֵי אָדָם עַל זֶה שְׁאִנִּי סוֹמֵךְ עַל חֲשֹׁבוֹן הָאוֹתִיּוֹת שְׁנִקְרָא "גִּמְטְרִיאָה" וּלְפִי דַעְתּוֹ עֵנִין זֶה הוּא הֶבֶל וְרִיק. שְׁהִרִי אָדָם יִכּוֹל לְהוֹצִיא מִן הַפְּסוּקִים, בַּהֲרַבָּה מְקוֹמוֹת, דְּבָרִים רַעִים וְשִׁקְרִים עַל יְדֵי חֲשֹׁבוֹן גִּמְטְרִיאָה.

ביאור מתי אפשר לסמוך על גימטריא

אֲנַחְנוּ מְשִׁיבִים רַק כְּשֶׁהִגִּיעַ לוֹ תְּשׁוּבָה, וּמוֹדִיעִים לוֹ עֵנִין זֶה כְּמוֹ שֶׁהוּא. וְדָאִי זֶה אִמֶּת שְׁאֵין לְאָדָם רִשׁוֹת לֹאמֹר מַעֲצָמוֹ גִּמְטְרִיאָוֹת, וְלִלְמוֹד מִהֵן מָה שֶׁהוּא מִחֲדָשׁ מִדַּעְתּוֹ. אֲבָל יֵשׁ מִסּוּרָה וְקִבְּלָה י"ח בִּיד רַבּוֹתֵינוּ, חֲכָמֵי הַתְּלִמוֹד הַקְּדוּשִׁים

חזון הגאולה

שְׁנַעֲשֶׂה בָּם מִן הָרַע [כְּלוּמָר, הַעוֹנָשִׁים וְהַצְרוֹת] עַד שִׁיגְלוּ שְׁנִית". הִרִי שְׁאֵין גְּאוּלָּת בְּבַל "גְּאוּלָּה שְׁלֵמָה", אֲבָל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה הִיא גְּאוּלָּה שְׁלֵמָה, שֶׁהִיא הַשְּׁלֵמָת גְּאוּלָּת בְּבַל, וְאֵין אַחֲרֶיהָ עוֹד גְּלוּת וְגְּאוּלָּה, וְהִיא הַגְּאוּלָּה "בְּאִמֶּת". וְלִכֵּן

יז. וּמַצָּאוּ הַרְמֹז בְּתִיבַת "וְנוֹשַׁנְתָּם".

יח. לְשׁוֹן "קִבְּלָה" שֶׁכָּתַב כֹּאֵן הַרְמֵב"ן ר"ל מִסּוּרָה שֶׁקִּבְּלוּ בַּעַל פֶּה. וְכֵן

בְּיַד רַבּוֹתֵינוּ, חֲכָמֵי הַתְּלִמּוּד הַקְּדוּשִׁים ז"ל, כִּי נִמְסְרוּ לְמֹשֶׁה בְּסִינֵי
 גִּימְטְרִיאוֹת יְדוּעוֹת, לְהִיּוֹת זֵכֶר וְאוֹת לְעֵנִין הַנֶּאֱמָר עַל פֶּה, עִם שְׁאֵר הַתּוֹרָה
 שֶׁבַע עַל פֶּה. מִהֵן בְּעֵנִין אֲגָדָה, וּמִהֵן בְּעֵנִין אִיסוּר וְהִיתָר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ ז"ל (נזיר
 ה.) "סֵתָם נִזְיֵרוֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם, דְּכָתִיב (במדבר ו ה) 'וְהָיָה'".^כ וְהֵעֵנִין הַזֶּה בְּעֵנִין
 הַגְּזֵרָה שְׁוֵה, שֶׁהֶרְבֵּה גּוֹפֵי תּוֹרָה^{כא} תְּלוּיִן בָּהּ, וְהוּא עֵנִין שֶׁיְּכֹל אָדָם לְהוֹצִיא

ביאור

ז"ל יט, שיש גימטריאות שנמסרו למשה בסיני, והן באין לזכר ולסימן לענין הנאמר
 על פה, וגימטריאות אלו הן בכלל שאר תורה שבעל פה. יש מהן הבאין בעניני
 אגדה, ויש מהן בעניני איסור והיתר, כמו שאמרו (נזיר ה.) "סתם נזירות שלשים יום,
 דכתיב (במדבר ו ה): 'והיה'".^כ והלימוד בגימטריא הוא כעין הלימוד בגזירה שוה,
 שהרבה דברים שהם "גופי תורה"^{כא} נלמדים בגזירה שוה. והרי על ידי הגזירה שוה

חזון הגאולה

שלא הניח מקרא ומשנה וכו' תקופות
 וגימטריאות וכו'. ובהקדמתו לפירוש
 התורה כתב הרמב"ן: "וכל הנמסר למשה
 רבינו בשערי הבינה, הכל נכתב בתורה
 בפירוש, או שרמוזה בתיבות או
 בגימטריאות או בצורות האותיות וכו'".

כ. דכתיב לענין נזיר (במדבר ו ה) "קדש
 יהיה", ו"יהיה" הוא שלשים
 בגימטריא. ולענין אגדה, כגון ברכות ח.
 שבת י: קמה: קמט: עירובין סה. יומא כ.
 נד. עו. סוכה מה: מגילה טו: מו"ק יז.
 כח. נדרים לב. ב"ק צב: ב"ב עה:
 סנהדרין פב: ק. מכות כג: הוריות יא:

כא. ר"ל דינים גמורים מדיני התורה.
 ואיתא בגמרא (כריתות ה.): "אמר
 ר' ינאי לעולם אל תהי גזרה שוה קלה
 בעיניך, שהרי פיגול אחד מגופי תורה,
 ולא לימדו הכתוב אלא מגזירה שוה וכו'".

לקמן (שער ד' סי' ט"ז) לענין משיח בן יוסף
 כתב: "אנחנו מקבלים בענינו וכו', ונאמר
 עליו בקבלה". והיינו משום שענין משיח
 בן יוסף כולו מסורה שקבלו רז"ל בעל
 פה, ואינו נזכר בכתובים, עיין שם בהערה
 פ"ט וכן ענין גימטריא, קבלנו בתורה
 שבעל פה.

יט. במשנה אבות (פ"ג מ"ח) "תקופות
 וגימטריאות פרפראות
 לחכמה". ופרש"י "חשבון האותיות
 ונוטריקון", וכן פירש הרע"ב. וכן הביא
 התוס' יו"ט בשם הערוך. [אמנם גם הביא
 דברי המהר"ל בספר דרך החיים שמפרש
 "לגימטריאות דמשנתנו שרצה לומר
 חכמת המדידה ותשבורת", יעו"ש].
 ובשלשים ושתים מדות של רבי אליעזר
 בנו של רבי יוסי הגלילי: "מדה כ"ט —
 מלשון גימטריא". ובכרייתא (סוכה כח).
 איתא "אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי

מִמֶּנּוּ דְבָרִים רָעִים וְסוֹתְרִים עֵיקְרֵי הַתּוֹרָה, אֲלֵא שְׁאֲמְרוּ בָּהּ (פסחים סו. נדה יט.)
 "אִין אָדָם דִּין גּוֹרָה שׁוֹה מַעְצְמוֹ"^{כב}, וְהִנֵּה הִיא לִקְיִים^{כג} וְלֹא לְסִתּוֹר.

(ו) וְכֵן הִיָּה סוֹד הַגְּלוּת — הַנִּרְמָז בְּתִיבַת "וְנוֹשְׁנָתָם" — אֲעֲלֶם מִסּוֹרֶת וְקַבְלָה, שְׂבָאוֹתָהּ פֶּרֶשָׁה נִרְמָזת גִּימַטְרִיא בְּחִשְׁבּוֹן הַגְּלוּת, וְלֹא נִדְעָה עַד שְׂבָאָה הַגּוֹרָה הַהִיא, וְנִתְגַּלָּה סוֹדָהּ.

(ז) וְכֵן מִן הַדּוּמָה, גְּאוּלְתָּנוּ הָעֵתִידָה נִרְמָזת שֵׁם בְּפֶרֶשָׁה^{כד}, מִתְחַלֶּלֶת (דברים ד

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

ביאור

יכול אדם לחדש דברים רעים ושקרים שסותרים את עקרי התורה. אלא שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים סו., נדה יט.) "אין אדם דין גורה שוה מעצמו"^{כב}, ונמצא שהיא באה רק לקיים את התורה^{כג}, ולא לסתור אותה.

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

רק כשהגיעה גלות בבל מצאו חז"ל הרמז בגימטריא של "ונושנתם"

(ו) וכן הסוד של זמן גלות בבל — הנרמז בתיבת "ונושנתם" — קבלו רבותינו ז"ל במסורה שחשבון זמן גלות בבל מרמז בגימטריא באיזה מקום בפרשת "כי תוליד בנים". אבל לא ידעו מהו הרמז, עד שבאה הגלות, ונתגלה להם הסוד הזה.

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

רמז לגאולה עתידה בפרשת "כי תוליד בנים"

(ז) וכן נראה שגאולה העתידה גם כן נרמזת באותה פרשה^{כד}, והרמז הוא בחלק

חזון הגאולה

רשאי לעשות כן, היה אפשר לומר בגזירה שוה דברים רעים ושקרים הסותרים את התורה], רק דורשים מה שקבלו במסורתם שנאמרה בזה גורה שוה. וכן נמי ענין גימטריא.

כג. לקיים דברי התורה, ולא לומר חידושים זרים ושקרים הסותרים עקרי התורה. אי נמי יש לפרש: לקיים המסורה הניתנה בעל פה, ולא לסתור אותה.

כד. ולקמן (שער ד' סי' ל"ז) מפרש הרמב"ן רמז לזה, בגימטריא בתיבות

א"ר סימאי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך, שהרי נותר אחד מגופי תורה, ולא לימדו הכתוב אלא מגזירה שוה וכו'. אמר אביי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך, שהרי בתו מאנוסתו אחד מגופי תורה, ולא לימדה הכתוב אלא מגזירה שוה וכו'. אמר רב אשי לעולם אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך, שהרי נסקלים הן הן גופי תורה, ולא לימדה הכתוב אלא מגזירה שוה" וכו'.

כב. שאסור לאדם לחדש גזירה שוה כפי העולה על דעתו, [שאם היה